

Metams 5 r., pusmečiui 2 r.
60 k., 3 mėnesiams 1 r. 30
kap., 1 mėnesiui 45 k.

UŽSIENIUOSE:
metams 9 rb.; 9 mėnesiams
6 rb. 80 k., 6 mėnesiams
(pusmečiui) 4 rb. 60 k.; 3
mėnesiams 2 rb. 35 k.; 1
mėnesiui 80 kap.

SKELBIMAI:
Pietis eilė (4 skiltys) prieš
tekstą 60 k., po teksto 30 k.

Lietuvių Balsas

Darbo ieškantiems: eilė
10 k. — Giminių ieškantiems:
eilė po teksto 10 k.

REDAKCIJOS
ir ADMINISTRACIJOS adre-
sas: Petrapilis, Saperų g-lė.
n. 9. b. 9. Telef. 286—46.

REDAKCIJA visais reika-
lais priima kasdien, be se-
kmadienių, nuo 12 v. diena
ligi 4 val. vakaro.

Skyrium numeris
6 kap.

Metai II.

Petrapilis, Rugsėjo 29 d. 1916 m.

N° 74 (103).

„Lietuvių Balso“ skaitytojams.

Kieno prenumerata baigiasi spa-
lį mėn. 1 d., prašome pasiskubinti
užsisakyti tolesniam laikui, kad ne-
susitrukdytų laikraščio siuntinėjimas.

Nuo spalio m. 1 d. ligi metų galo
„Lietuvių Balso“ kaina Rusi-
joje: 1 rub. 30 kap. Užsieniuose 2
rub. 35 kap.

-2

Tuojaus reikalingi

„Lietuvių Balsui“ įgalotiniai

priimti prenumeratai ir skelbimams šio-
se vietose:

Smolenske	Kreiburge
Orle	Kremenčiuge
Aleksandrovske	Kastramoje
Brianske	Kalugoje
Borovičiuse	Omske
Bolovske	Orenburge
Braslave	Ostrove
Bobre	Petigorske
Baranavičiuse	Pskove
Bachmače	Penzoje
Būda-Kiselevske	Preluiose
Balandoje	Pinerovske
Buzuluke	Rrževe
Valke	Romzajuje
Volmare	Riazaniuje
Vladimire	Tambove
Satčinoje	Troicke
Gorodoke	Čeropoviče
Dysnoje	Caricine
Igumenėje	Šliselburge
Ivano Voznesenske	Elvoje
Kurske	Jurovkoje
Kozlove	Dorpate ir

kitur, kur tik yra būrelis lietuvių, o norėtų
atskiras № № pirkis laikraščio, tai pra-
šome nurodyti mums sąžiningą uolų žmogų,
kuriam ir siuntinėsime „Lietuvių Balsą“
atskiram pardavinėjimui.

Del sąlygų kreipkitės į „Lietuvių Bal-
so“ Administraciją.

Петроградъ, Саперный пер. 9—9.

Petrapilis, rugsėjo 29 d.

Šis tas.

Opiausias šių dienų klausimas yra
lenkų klausimas. Paskutiniu metu abie-
jų kariaujančiųjų pusių laikraščiuose
beveik kiekviename numeryje galima
rasti tai telegrama, tai kokia nors nuo-
monė, ar šioji ar tokiu būdu liečianti
ši klausimą. Matyti, tas klausimas tiek
jau tapo aštrum ir gyvu, kad dabar
visi juo užsiėmę.

Daug jau prirašyta, daug prikalbėta
apie lenkų tautos vargus ir nelaimes.
Daug išreikšta nuomonių apie jos ateitį,
apie jos tolesnį politikos gyvenimą ir
suvartymą kaip atskiros politikos
vienatos. Šių dienų diplomatai ir pu-
blicistai galvas laužo ir tveria visokias
perspektyvas ant autonominės arba net
nepriklausomos Lenkijos fono. Nie-
kas negali jai to pavydėti, iš to
galima tik džiaugtis ir linkėti jai ku-
geriausios kloties. Tik viena, kas ne-
suprantama, delko tie patys diploma-
tai arba visuomenės veikėjai nežino ir
nemato (arba tik nenori matyti ir ži-
noti), kad šalia taip nukentėjusios ir
dar tebekenciančios lenkų tautos yra
kita tauta, kuri nemažiau nukentėjo ir
kenčia už savo kaimynę. Ta tauta
kad ir nedidelė, bet jau gana tvirta

savo dvasia. Ji, kaip ir lenkai, savo
kultūros, istorijos ir tautos tradicijomis
turi teisės savarankiškai gyventi. Ji
amžinai vergauti negali... Ta tauta yra
lietuvių.

Kas gali išskaityti visas tas nelai-
mes, kurių patyrė mūsų tauta kaip se-
niaus, taip ir per šį karą. Kiek ji au-
kų padėjo visuotiniam labui! Kiek ji
amžių kovos su didžiausiais slavizmo
priešininkais vokiečiais, tais pačiais
vokiečiais, kurie dabar grūmoja visai
Europai. Nekalbėsiu čia, ką davė lie-
tuviai Europai ties Žalgiriu, Ukmerge
ir kitose vietose, bet pasakysiu, kad
nuopelnas jų vadinamajai bendrai są-
jungininkų idėjai ir dabar didis. Jie ir
dabar pirmieji sutiko savo krūtinėmis
nuožmų priešininką, pakėlusį kardą
kuone prieš visą civilizuojamą pasaulį.
Ant jų laukų sprogo pirmas „čemoda-
nas“ ir sužvangėjo senai jau galanda-
mas plieninis priešininko kardas. Jie
pirmieji patyrė visas karo baisenybes.
Jie lygiai su savo kaimynais lenkais ir
dabar išlaikyti po visas plačiosios
Rusijos šalis, o pasilikusieji išgriautoje
tėvynėje turi kėsti badą, šaltį. Kada
gi bus galas mūsų vargams?! Nejaugi
mūsų ir dabar nieks nepaklausys. Ne-
jaugi mums ir šį kartą paduos vietoje
duonos akmenis? Ne, taip negali būti...
Mes turim atsidusti liuosiau. Turim
būti patys šeimininkai pas save. Bet
nuo tų, nuo kurių pareis daugiausia
mūsų likimas, lig šiol dar nieko negir-
dime. Jie kalba apie belgus, armėnus,
serbus, lenkus tik ne apie mus. Šio
karo obalsis, rodos, visai neličia mūsų.
Jie, kur reikia susidurti su mumis, pra-
eina nesisukę į šalį. Tur būti, jie
mano patys save apgauti, nuduodami,
kad apie mus nieko nežino.

Tiesa, gal yra tokių, kurie ištikrųjų
apie mus turi menką supratimą, laiky-
dami mus lenkais arba net rusais.
O gal mano, kad mes dar tebesame
kultūra nesubrendę, o tautybe nesusi-
pratę, tad nėra ko apie mus ir kalbėti.
Tai vis senos bobutės pasakos. Mūsų
kultūringumą rodo paskutinio laiko
darbai, o tautumą — tai kad ir kova
mūsų brolių, likusiųjų tėvynėje, beveik
be inteligentų, su vokiečių valdžia del
mokyklų.

Kad maža apie mus nežino, esame
daugiausia patys kalti. Reikia daugiau
teikti pasauliui informacijų apie save
ir savo vargus. Žinoma, jei mes pa-
tys tylėsime, tai tuo labiau apie mus
nieko nežinos ir vengs kelti mūsų kla-
simą.

Metas jau metas įsidrąsinti ir vie-
šai pasakyti, ko mums reikia. Tas ty-
lėjimas ir nedrąsumas nieko nesako
nei mums, nei tiems, su kuriais mes
manome risti savo ateitį. Jis tik duoda
daugiau drąsos mūsų engėjams, o mū-
sų tėvynę palieka nuožiūrai.

Artinas dabar labai svarbus laikas.
Susirinkus Dūmai, tur būt, bus iškel-
tas arba bent paliestas lenkų klausim-
as. Tad šventa mūsų atstovų ir vi-
suomenės veikėjų pareiga iškelti ir
mūsų klausimą, taip artimai surištą su
lenkų klausimu ir ten parodyti visus
mūsų tautos reikalus. Galima tikėtis,
kad jie jau rengias prie to ir padarys
visa, ko iš jų reikalauja momentas ir
tautos siekiai.

Pr. Y—kas.

Amerikos Lietuvių Centro Komitetas

Lietuvių Dienai suruošti.

Rugpjūčio 17 d. Wilkes-Barre'o mie-
ste, kaip jau buvo kartą minėta „Liet.

Balse“ buvo visų Amerikos organiza-
cijų suvažiavimas sudaryti centro ko-
mitetui, kuris prisiimtų rūpinties Lie-
tuvų Dienos sutaisyti visoje Ameri-
koje (esame jau minėję, kad Amerikos
prezidentas pažadėjęs tokią dieną lie-
tuvams paskirti). Suvažiavime daly-
vavo visos Amerikos srovės: katalikai,
tautininkai ir socialistai, kurios atsiuntė
nuo savo visų organizacijų atstovų.
Tokių būdu dalyvavo 50 delegatų.

Suvažiavimą šaukė tam tikras vietis
Wilkes-Barre'o komitetas, kurio
pirmininku buvo adv. J. Lapota (Lo-
patto). Jis ir atidarė suvažiavimą. Kol
buvo tikrinami delegatų įgalotiniai,
dr-as Šliupas ir kun-ai Bartuška ir Au-
gustaitis pasakė prakalbas apie reika-
lingumą lietuviams vienybės. Tarp kit-
ko dr-as Šliupas ištare aksijonišką pa-
sakymą: „visos lietuvių srovės galėtų
ir privaletų sueiti vienybės trijuose
dalykuose: 1) aukų rinkime, 2) Lietuvai
laisvės atgavime, 3) Lietuvos atsta-
tyme.“

Patikrinus delegatų įgaliojimus, i
suvažiavimo prezidiumą buvo išrinkti
šie žmonės: pirmininku adv. Lapota,
jo pavaduotoju kun. Pr. Augustaitis,
sekretoriais — V. K. Račkauskis ir Jul.
B. Kaupas, suvažiavimo tvarkytoju V.
Cerniauskis; i spaudos ir rezoliucijų
komisiją — kun. Bartuška ir Kest. Šliu-
pas.

Paskaičius suvažiavimui patiektą
programą, socialistų delegatai įdave
socialistų konferencijos rezoliuciją, ku-
rioje protestuojama, kad suvaž. orga-
nizatoriai nepakviėtę i suv-mą šių so-
cialistų organizacijų: 1) Liet. Soc. Spau-
dos Sandaros, 2) Liet. Darb. Unijos, 3)
Moterų Progres. Susivienijimo ir 4)
Am. Liet. Darb. Literatūros Draugijos.
Del protesto buvo debatų, bet rezoliu-
cija atidėta suvažiavimo galui, kada
bus paaiškėję, ar socialistai prisideda
prie Liet. Dienos organizavimo darbo.

Suvažiavimas visas vienu balsu pri-
pažino, kad Amer. Liet. Centro Komitetas
Lietuvių Dienai suorganizuoti
Amerikoje yra būtina reikalingas. At-
likus tą uždavinį C. Komiteto darbas
pasibaigia.

I Komitetą nutarė rinkti nuo sro-
vių taip, kad katalikų būtų pusė, o an-
tra pusė tautininkų ir socialistų, vadi-
nas — 6 nuo katalikų, 4 nuo tautininkų
ir 2 nuo socialistų — iš viso 12 žmonių.
Socialistai reikalavo, kad nuo visų tri-
jų srovių būtų po lygiai, vadinasi po 4.
Kol nežinia, ar socialistai prisidės, nuo
tautininkų tuo tarpu renkami taip pat
6, kaip ir nuo katalikų; jeigu sociali-
stai prisidės, tai 2 tautininku išeis. Iš-
rinkti — nuo katalikų: adv. J. Lapota,
K. Krušiskis, J. Miliauskis, V. Luko-
ševičius, kun. dr. V. Bartuška ir kun.
dr. Pr. Augustaitis; — nuo tautininkų
(vidurinės srovės): dr. J. Šliupas, R.
Korūza, T. Paukštis, F. Živatkauskis,
V. K. Račkauskis, M. Šalčius. Jeigu
Komitete sutiks dalyvauti ir socialistai,
tai įeina i Komitetą du jų delegatų, o
iš tautininkų išeina dr. J. Šliupas ir
R. Karūza.

Surinktos per Lietuvių Dieną aukos
nutarta siųsti Amerikos Raudonajam
Kryžiui, kuris apsiėmė siųsti jas ten,
kur nurodys Amerikos Lietuvių Cen-
tro Komitetas. Socialistai prieš tokį
nutarimą protestavo, reikalaudami, kad
aukos būtų renkamos per fondus.

Be šių svarbiųjų klausimų, suvaži-
avimas dar aptarė paties Centro orga-
nizacijos tvarką, palikdamas pareigo-
mis pasidalyti patiems Komiteto na-
riams; aptarė svarbiausias dienos orga-
nizavimo taisykles, pavyzd. visur, kur
yra lietuvių, suorganizuoti vietos komi-
tetus; atsišaukti i įtakingus Amerikos
žmones, i Amerikos katalikų vyskupus,
i kitų religijų organizacijas, kad visi

padėtų lietuviams tą dieną geriau su-
naudoti; informuoti nuolat Amerikos
visuomenę per Amer. anglų spaudą
apie nukentėjusią Lietuvą ir tt.

Kadangi buvo girdėta, kad prez-
dentas žadęs paskirti lietuviams dieną
kartu su armeniais, tai suvažiavimas
priėmė tam tikrą rezoliuciją i Amer.
prezidentą, kad lietuviams paskirtą
 dieną skyrium (adv. Lapota pranešė,
buvęs pas prez-to sekretorių, kuris pa-
žadėjęs, kad lietuviams busianti paskir-
ta skyrium diena, tik reikia, kad suva-
žiavimas priimtų tą prasme rezoliuciją
i prezidentą).

Be to, išrinktas dar tam tikras spau-
dos Komitetas nuo vidurinės srovės:
1) R. Karūza, dr. Jankauskienė ir V.
K. Račkauskis, — nuo katalikų: kun.
B. Paukštis, kun. J. Miliauskis ir J.
Kaupas.

Socialistai neatsisakė galutinai da-
lyvauti Komitete, tik pranešė, tuoju
negalį duoti atsakymo, nepasitarę su
savo organizacijomis. Atsakyti jiems
duota trys savaitės laiko.

Suvažiavime dalyvavo ir Amerikos
Kongreso narys Casey'us, kuris įnešė
i Kongresą sumanymą paskirti lietu-
viams dieną. Jis pasakė suvažiavimui
prakalbą anglų kalba. Jam buvo padė-
kota atsistojant.

Taip, pagaliaus įvyko Amerikos,
lietuvių srovių susivienijimas tuo tarpu
kad ir vienam tik tam tikram darbiui,
kuriam pasibaigus, srovės vėl atsiskir-
ria. Bet tai jau svarbi pradžia. Dar
pačiame suvažiavime buvo kalbėta, jog
srovės nėra taip toli nuo kita kitos,
kad jau niekuomet negalėtų susieiti.

Visuotinis Petrap. Liet. Mažturčių Draugijos susirinkimas.

Rugsėjo 11 d. buvo nepaprastas vi-
suotinis Petrapilio Lietuvių Mažturčių
Draugijos susirinkimas, sušauktas ap-
svarstyti šioms klausimams: 1) praneši-
mui apie D-jos mokyklą, 2) peržiūrė-
jimui ir patvirtinimui instrukcijos D-jos
Skyriui už Narvos Vartų, 3) naujų na-
rių priėmimui, 4) einamiesiems klau-
simams. Narių buvo susirinkę 69. Susi-
rinkimui pirmininkavo L. Požela.

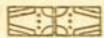
Apie Draugijos mokyklą pranešė
D-jos pirmininkas adv. G. Liutkevičius.
D-jos laikomų mokyklų yra dvi: 1) Vo-
syliaus Saloje ir 2) už Narvos Vartų.
Pirmojoje jau dabar mokosi 52 vaikų,
iš kurių 32 vaiku yra tremtinių; antro-
joje dabar jau 56 vaikai, iš jų 19 trem-
tinių.

Mokyklų laikymas dabar, esant vi-
sur brangenybei, reikalauja taip pat
daugiau pinigų. Už mokslą mokama
yra už Narvos Vartų 10 rub., Vos. Sa-
loje 8 rb. nuo vaiko. Kadangi daug
vaikų yra tremtinių, o tremtiniai už
mokslą visai nemoka, gi D-jos nariai
temoka tik pusę, tai tų pinigų, kurie
surenkama už mokslą, toli neužtenka
mokykloms. Mokykloms laikyti iš Pet-
rapilio Liet. Komiteto buvo gauta 1500
rb., bet šiemet tuo šaltiniu nėra ko pa-
sitikėti, nes pats Komitetas kaskart
vis mažiau begauna lėšų, o ilgai gali
li ir visai nebegausti. Tad buvo pasiūlyta
padidinti mokeskį už mokslą lig 15—20
rub. per metus. Buvo nurodyta, kad
dabar darbininkai daug daugiau uždir-
ba, todėl ir mokėti už mokslą gali dau-
giau. Kiti gi priešingai pažymėjo ir tai,
jog darbininkui iš tų didelių uždarbių
nedaug telieka, nes viskas pabrango
bent kelis kartus. Ir apskritai, padidi-
nus mokesnį, nevieną galima nuo mok-
slo atbaudyti. Lėšų ir mokesnio klau-
simas palikta spręsti valdybai.

Svarstant instrukciją buvo kilęs klausimas, kas turi rinkti skyriaus pirmininką; ar visuotinis visos Draugijos susirinkimas, ar tik paties skyriaus visuot. susirinkimas. Buvo nurodyta, kad varžymas skyrių savistovybės, skyrimas iš centro niekuomet nėra išsėjęs geran. Pagaliaus buvo nutarta palikti skyriui autonomiją, kad jis pats sau ir pirmininką rinktųsi.

Buvo dar nemaža kalbų ir ginčų del Dram. Muz. Kuopos prašymo, kad Pet. Liet. Maž. Draugija pavestų jai kai kuriuos dramos veikalus ir butaforijas (batus, pypkę ir t. t.). Buvo pasakyta, kad Kuopa maža tesiinteresuojanti darbininkų reikalais, veikalus vaidinti pasirenkanti ne iš darbininkų gyvenimo ir tt. Kuopos pirmininkas A. Jastudis atsiėmė Kuopos prašymą atgal, nes pajuto, kad kalbomis esanti užgauta Kuopa. Išėjo tad incidentas.

Naujų narių įstojo 11.

Legijonai ir mes.

—o—

Baisi kova verda Europoje; grumiasi galiūnai-tautos. Kraujas vis didesnis ir sraunesnis upėmis bėga; o galo to kraujo liejimo vis dar nematyti, nors jau treti metai žmonės kiti kitą žudo. Del to prieina, žinoma, kaltinti ne ką kitą, kaip tik tuos pačius žmones, tą pačią jų gyvenimo netikusią tvarką.

Taip, kaudasi didžiulės tautos. Bet ir mes, mažesnės tautelės, deja, varu likom įtrauktos į tą skerdynę. Gyvenimas kaip atskiros žmogaus, taip ir visos tautos esti dažnai labai nevykusiai sutvarkytas. Mūsų tauta gyvena tarp vokiečių ir rusų ne savistoviai, bet padalyta tarp šių dviejų valstybių. Todėl mums tenka eiti broliui prieš broli. Jokių lietuviams prakilnių idealų, vardan kurių šių dviejų valstybių lietuviai ypatingai lietuvių savo kraują, nėra. Tokiu būdu mes privalome laikytis šiame dalyke pasyviai, kiek tik tai yra galima. Pasyvumas tas turi reikšmės tuo, kad mes stojame ne į tam tikrus legijonus, bet į bendrą rusų armiją. Ne taip pasielgę lenkai, latviai, gruzinai ir armeniai. Visi jie įsikūrę savus batalijonus bei družinas. Latviai nekenčia vokiečių, gruzinai su armeniais — turkų; lenkai savotiškais tikslais steigė batalijonus. Ir štai kas įvyko. Lietuvius ėmė skirti latvių bei lenkų batalijonuosna. Delko? Mes ne latviai ir ne lenkai. Bet

šimtmetinių mūsų stipresniųjų kaimynų priespaudų dėka, mūsų tauta nespėjo atsikvošėti ir užtenkamai tautumų susiprasti. Užtat lietuvius kareivius nesunku priversti stoti latvių bei lenkų batalijonuosna, ir tokiu būdu išeina, jog tie lietuviai kareiviai lieja kraują už Latvius bei Lenkus. Mes prieš tai privalome protestuoti. Butų labai gera, jeigu kuris nors mūsų tautietis praneštų kad ir „L. B.“, kokiu būdu išstoti iš tų batalijonų, jeigu nesusipratimu į juos pakliuta.

Visokiais būdais privalome saugoti mūsų tautiečių kraują, nes, jiems žuvus, kas beatstatydins mūsų šalį ir kas bekovos už tolimesnį mūsų pavergtos tautos būvio pagerinimą. Visur ir visame ištiedami kiti kitam ranka, galėsma suvienytomis pajėgomis atsiekti tai, ko visi siekiame.

J. Valiūnas.

Korespondencijos.

—o—

PETRAPILIS, už Narvos Vartų.

Lietuvių vakaras. Rugšėjo 25 d. Petrapilyje už Narvos Vartų buvo lietuvių darbininkų sutaisytas vakaras. Vaidino vieno veiksmo komediją „Daktaro kabinete.“ paskiau choras padainavo „Lietuva, tėvynė mūsų“ ir kelias kitas liaudies daineles; pagaliaus buvo šokama, žaidžiama. Apie vaidinimą čia neminėsiu, nes jis, matyti, nedaug terūpėjo ir patiems vakaro taisytojams ir apsilankiusiai publikai, bent didžiūmai. Nors prasidėjo pusvalandį vėliau, negu buvo paskelbta afišose, bet, pasikėlus uždangalui, publika buvo pačiame sujudime: ieškojo savo vietų ir kelė trukšmą. Patys gi tvarkos darytojai, leisdami per visą vaidinimą į salę ir varstydami duris, trukdė publikai klausytis. Dainos, palyginti, išėjo geriau: publika jau buvo visa susirinkusi, ir tik kai kas, matyti, visai nesiinteresuodamas dainomis, vaikščiojo į bufetą ir atgal. Sudainuota buvo, neskaitant mažų trūkumų, gana gerai. Blogiau išėjo „Saulė nusileido.“ Apskritai, choras nemazas, apie 30 dainininkų-kijų; yra gražių moteriškų balsų, tik mažoka vyriškų, ypač basų.

Neperpuikiausiai išėjo daugiausiai laukiamoji vakaro dalis — šokiai ir žaidimai, sutraukę taip daug žmonių. Salė buvo grūstė prigrūsta, o kadangi

kiekvienas norėjo arčiau pasižiūrėti šokančius, tai pastariesiems pasidarė visai mažai vietos, ir išėjo daugiau grūdimosi, ne šokiai. Tuo pačiu metu kitame kambaryje buvo žaidimai, tik labai gaila, kad labai mažai buvo žiūriama, kad išeitų gražiai. Kai kada tenka išgirsti, kad ir svetimtaučiai gerisi mūsų žaidimais, bet pamatę taip žaidžiant, kaip šiame vakare, kažina, ar ne kitą pasakytų. Daugiausia mėgiamas žaidimas „Suk į ratą mergužę“, nes čia galima pasitrunkinti; o kai pradeda žaisdami dainuoti, arba, tikriau sakant, rėkauti, tai nors bėk, ausis užsikieš. Kitų žaidimų, kur be trukšmo, nelabai tenorima mokytis. Ta pat yra su žaidimais ir moksleivių vakaruose. Pasibaigę viskas 11^{1/2} val. nak., ir visi gana patenkinti išsiskirstė. Gal dažniau daromi tokie vakarėliai daugiau įprastintų publika.

J. S. P.

PABĖGĖLIŲ TREMTINIŲ VARGAI.

Jau daugiau ne metai, kaip vargstu po pasaulį išvytas iš Lietuvos. Taigi noriu ir su „L. B.“ skaitytojais pasidalyti, ką per šiuos nelaimingus metus prityriau ir privargau. 1915 m. balandžio m. 15 d. netikėtai kilo Šiauliuose panika: priplūd kupinas Šiaulių miestąs pabėgėlių iš Raseinių ir Telšių apskrinių, ir visi vienu balsu skelbė, kad jau vokiečiai nebetoli. Valdininkai ir kareiviai bėgo galvotrukčiais. Balandžio 16 d. ir aš su savo šeima, palikęs viską išdūmiau iš Šiaulių, norėdamas iš vokiečių išsprukti. Bet nelaimei vos tik lig Joniškės nubėgau ir vokiečiai mus apsupo. Turėjom pasilikti ir išbūvom su vokiečiais 10 dienų. Balandžio 27 d. rusų kariuomenė išvyjo vokiečius iš Joniškės, o 29 d. ir iš Šiaulių. Nuvykau ir ašai iš Joniškės į Šiaulius pasisižūrėti. Vai kaip baisus buvo reginys — sunku ir pamanyti, ką karo audra per vieną dieną pridarė. Miestas mažas visas sudegintas, net ir 8 žmonės gyvi sudegę, kurie norėję savo mantą gelbėti. Mano visas turtas taip pat sudegęs. Bažnyčios stogas nugriautas. O čia šautuvų tarškėjimas, armotų krokimai — baisu klausytis. Žmonės visi išbėgioję. Valgyti nė už jokių pinigų net gausi. Pro kareivius negalima prasigrūsti gatvėmis, mat už 4 varstų už Šiaulių ėjo mušiai. Pavaikščiojęs nuo ryto ligi vakaro po Šiaulių griuvėsius, vėl traukiau į Joniškę. Joniškėje ilgai mažiau, kur pradėti gyventi ir, pamastęs persikėliau į Panevėžį.

Panevėžyje išgyvenau 2 mėnesius ir žadėjau visuomet apsigyventi: nemaniau

niekuomet Lietuvos apleisti, kurią taip buvau pamylėjęs ir taip daug pasidarė bėvas Šiauliuose prie lietuvių draugijų. Bet nelaimė: vokiečiai vėl ėmė laušties gilumon Lietuvos. Panevėžio gubernatoriaus įsakymu išlipdė paliepiama: visiems vyrams ligi 45 metų išvažiuoti, ir tuoj ėmė palicistai po miestą surašinėti. O man, kaip žinomam amatninkui, kasdien palicistai nedavė ramumo. Ir taip su širdies skausmu liepos 2 d. sėdau į traukinį ir pasakiau: „Sudieu Lietuvai!“

Važiuojant ligi Dvinsko labai rodė gražus reginiai: šalia gelžkelio visų bažnyčios, mūrinės, augštais raudonais bokštais linksmino mane ir teikė man kažkokį neramumą... Pradėjus važiuoti į Vitebską pasidarė didesnis liūdesys ir neramumas: jau bažnyčių raudonų ar baltų bokštų retai bepamatysi, bet daugybė žaliuojančių cerkvių. Pravažiauvus Vitebską jau bažnyčių visai nebesimatė, tik cerkvės.

Ir taip liepos 3 d. vakarą atvažiavome į Smolenską. Apsistojęs Smolenske su šeima, žvalgaus po stotį, ar nesurasiu kokį nors pažįstamą, nes žinojau, kad daugumas čia apsigyveno šiauliečių, tiksliai jų adresų nežinau. Neradęs nė vieno pažįstamo, kreipiausi į komitetą, kad gautumėm kur nors nakvynę. Kom. narys lenkas davė man adresą į pabėgėlių bendrabutį ir tenai su visa šeima nuvykau. Bendrabutyje radau daug tremtinių pabėgėlių lenkų ir rusų, daugiausia iš Cholmo gub. Bendrabutis nešvarus, dvokias, bet ką darysi. Tariau, ryt poryt gausiu butą, bet toliau nuo Lietuvos sienų nevažiuosiu, kad galėčiau, karui pasibaigus, greičiau sugrįžti tėvynėn. Pernakvojęs išėjau tyrinėti miesto išpūdžių.

Smalenskas — miestas labai gražioje vietoje, kalnuotas, per vidurį teka graži Dnepro upė, tiksliai nešvarus, kaip ir kiti Rusijos miestai. Ukininkai turtingi: buvo mugė. Visako privežė visą rinką: sviesto, mėsos, daržovių ir t. t., kaip pas mus Lietuvoje. Ir neperbrangi kainą... Sutikau daug lietuvių šiauliečių, čia apsigyvenusių nuo karo pradžios. Liepos 5 d. buvo šventadienis, nuėjom į bažnyčią. Bažnyčia nauja mūrinė, gotiko stiliaus, labai daili ir švari, kokių ir mūsų Lietuvoje mažai terasi. Iš bažnyčios išėjęs sutikau kelius lietuvius iš Šiaulių ir Kražių. Pradėjau su jais lietuviškai kalbėti — atsirado ir daugiau. Kiti 20 metų kaip Smalenske gyvenę; ir jįsai sakė, kad čia esą ligi dvidešimt šeimynų lietuvių. Ir visi neblogai gyvena. Na, manau sau, tiksliai reikia gauti butas ir pradėti gyventi

D-ras J. Mikelėnas.

Džiova ir jos gydymas (sanatorijos).

(Žiūr. „L. B.“ № 73).

Lietuvių sanatorijos Jaltoje trumpa apyskaita. Kalbėsiu tik apie tą laiką, kai esu sanatorijoje, vadinasi apie 2 mėn. jos veikimo. Atvažiavęs sanatorijoje radau 19 ligonių. Iš jų visai pasitaisyusių buvo 3, su džiova vienoje plaučių viršūnėje — 3, abiejose plaučių viršūnėse — 4, paskutinėje džiovos stadijoje, tik laukusių paskutinės valandos — 2, scrophulės 1, po ligų (tifo, artr. rheum., malar.) 3, ren. mobil. 1, histerija abejotina del t. b. c. . . . 1, histerija 1, Man esant dar atvažiavo 9 ligonys. Iš jų:

chlorosi 2, scrophul. 1, Džiova vienos viršūn. plaučių . . 3, „ abiejų „ 2, tifo scolios (mokyklos liga t. c. l.) 1, Tokiu būdu per 2 mėnesius mano ištirta 28 ligonys: džiovininkų 17, scrophul. 2, abejotinių džiovininkų 7.

Gydymas simptomatiškas: narkotikai, bromas ir geležis, aršėnikas, kreozotas. Tuberkulino nebuvo vartota.

Maitinimas. Valgoma 5 kartus dienoje: 8^{1/2} val. kiaušiniai su kava ir pie-

nu; 11 val. košė su pienu ir sviestu; 2 val. pietūs trijų valgių; 4 val. pienas; 7 val. vakarienė, kartais iš mėsosko, daugiausia gi daržovės ir rūgusis pienas.

Kaip taisosi ligonys. Per tokį trumpą laiką negalėjau kaip reikiant prisižūrėti, ir man kol kas dar sunku pasakyti kas griežta. Maždaug galima spėti, jei parodysiu, kaip mainosi ligonių svarumas.

Kas penktadienis ligonys sveriami. Buvo sverta 7 penktadienius paeiliui 19 ligonių.

Iš jų keturiems svarumas pakilo 3^{1/2} sv. dviem „ „ 4 „ dviem „ „ 5 „ dviem „ „ 6 „ dviem „ „ 8 „ dviem „ „ 9 „ dviem „ „ 10 „ vienam „ „ 12 „

Vienam svarumas nupuolė 2 svarais, keturiems nei pakilo, nei nupuolė, o liko toks, koks pirmiau buvo, kas savaitę svyruodamas: tai pakyla svaru ar dviem, tai vėl nupuola.

Dviem ligonim nekilo svarumas, mano išmanymu, tik del to, kad jis jų ūgiui buvo normalingas. Vieno ūgis 172 santim., tai svarumas gali būti daugiausia 69 kilo ir mažiausia 61 kilo, o buvo 64 kilo. Antrojo ligonio ūgis 169 santimetrai; svarumas gali būti 66—59 kilo; buvo gi 62 kilo (kilo 2^{1/2} svaru).

Galima buvo pastebėti, kad svarumas kyla tokiems, kuriems (jų ūgiui) jis sumažėjęs, bet procesas plaučiuose ne-

didelis. Pasakysiu vieną atsitikimą. Ligonis atvažiavo Jaltą su karščiu, vakarais net lig 38/9; sirgo gerklių ir vienos plaučių viršūnės džiova. Būdamas 179 santimetrų ūgio, tas ligonis turėjo sverti 73—64 kilo, bet svėrė 58 kilo. Išbuvo sanatorijoje nuo pat jos atidarymo. Gerklių ir plaučių išgijo, tik balso neteko. Temperatūra normalinga, svarumas pakilo lig 71 kilo, vadinasi, svarumas padidėjo 33 svarais.

Kiek jau esu pastebėjęs ir patyręs, pasakysiu, kad visai neverta siųsti sanatorijon su per daug įtemptais nervais neurastenikų ir histerikų, taip pat sergančių paskutiniojo laipsnio džiova: Sanatorija jiems nepadės.

Šiuo baigiu kalbą apie džiova apskritai.

Keli žodžiai apie gynamąsi nuo džiovos Lietuvoje.

Man rodosi, kad lig pat šio laiko, nors džiova ir labai siautė tarp lietuvių, su ja visai nebuvo kovojama. Atidarymu sanatorijos Jaltoje argi visa jau ir persimainė? Sanatorija dirba savo darbą: tam tikras nuošimtis joje pasveiksta, tam tikras sustiprėja ir vėl stoja darban. Ir tiek.

O visuomenė? o spauda? Gynimasis nuo džiovos ir sanatorijos — visuomenė nauji ir nesuprantami dalykai. Spaudoje apie tuos dalykus kai kada kalbama, aiškinama jie. Tie kalbėjimai, aiškinimai, atsiprašau, labai man primena silpnarankio piemenelio botagėlio švaisymą, kurs kirsdamas dažnai sau

nosin pataikina. Aiškinama, kad Lietuvių sanatorijoje negerai esą: „nėra lietuviškumo“, „nėra iškabos“, „del blogos gydytojo priežiūros prasimuša ligoniu kraujas pro burną“ ir t. t. Trūksta dar pridėti: „aplink sanatoriją eina kelias, kuriuo važiuoja vietiniai gyventojai nekreikštai ir piktomis akimis žiūri į mūsų žmones ligonius, del ko šie didžiai kenčia“, „sanatorija kalnuotoje vietoje, už tat ten daug raganų“ ir t. t.

Žinoma, tokiais aiškinimais nieko džioviai nepadarysi. Turime visur, kur tik dabar veikia kuopelės komitetai, organizuoti draugijas kovoti su džiova, turime rinkti aukas bažnyčiose ir visais kitais žinomais būdais, atidelioti nuo uždarbio po vieną kitą skatiką. Ir tik tada, kai iš šių skatikų išaugs šimtai tukstančių rublių ir iš mažų kuopelių — didžiulės draugijos, kuriose bus visi mūsų tautiečiai, — nebūti draugijoje bus gėda, — tada tik suturėsime džiova, išgelbėsime nuo mirties 5000 kas metai, sugrąžinsime prie darbo 50.000, nušluostysime ašaras 100.000 mūsų tautiečių.

Todėl visi stokime į darbą: spauda, kapitalistai, gydytojai, kunigai, advokatai, inžinieriai, prekijai, darbininkai — kas skatiku, kas sumanymu, kas darbu! Atidarykime akis, atkimškime ausis! Doktorai, jūsų pradžia!

Jalta, 25—VIII—16.

Bet nelaimė: ieškau vieną, antrą ir trečią dieną, negaliu gauti buto. O čia bendrabutį kasdien emė rinkties naujų pabėgėlių, kad nėra nė kur dėtis.

Emiau nerimauti: čia kaip nelaimėi atvažiuo agentas ir emė samdyti pabėgėlius į Maskvą prie valstybės darbų. Prizadejo mokėti 45 rublius per mėnesį, duoti butą kurį ir šviesą. Visi pabėgėliai emė rašyties, prisirašiau ir aš, tariau, nors buto nereikės ieškoti, kurio dabar ir už pinigų negalima gauti. Taip liepos 9 d. 200 vyrų — su savo šeimynomis apie 1000 — Išvažiavom link Maskvos.

Atvažiuo į Maskvą. Stovi traukinys visą dieną; nieko nežinom, kur mus padės. Pavakareje atsirado vėl tas pats agentas ir sako mums: „čia Maskvoje viskas brangu, butų negalima gauti, aš jus vešiu dar 40 varstų į Vologdos miestą. Tenai viskas pigu, alga bus ta pati ir už sugaištą kelionės laiką jums bus užmokėta. Ir taip, apdalinęs kiekvienai šeimynai po rublį, patsai vėl dingio. Man dėjos į galvą: negali būti, kad iš Maskvos į Vologdą tebutų 40 varstų. Patikau vieną ponį ir klausiu: „Ar tamsta žinai Vologdos miestą?“ Jinai sako vakar iš jo parvažiavusi. Klausiu, ar toli iš čia. Sako — 700 varstų. Ketinau nebevažiuoti, — ir vėl galva sukas: pašpartas pas agentą, kantraktą pasirašiau, o čia jo, agento, sugaudyti negalima. Pavaikšiojau po Maskvą porą valandų. Labai man nepatiko: viskas brangu, sakau — žut but, reik važiuoti ligi galo.

Išvažiavom iš Maskvos, buvo šeštadienio vakaras. Važiuojant link Jaroslavlės, išaušus emė dairyties. Laukai visur derlingi, javai gražūs, labiausiai Jaroslavlės gubernijoje. Važiuojant daros nepaprastas išpušis: kiekviename sodžiuje matyti cerkvių po 2, 3, 4 ir daugiau. Kur traukinys apsistoja, aplinkui suskaičyti kelias dešimtis, tartum čia žmonės labai pamaldūs. Bet visai priešingai. Buvo sekmadienis. Visi lig vieno: vyrai, moters šieną pjauja, vėža ir kitką dirba, tartum nebūtų jokios šventės.

Atvažiuo į Rostovo miestą. Traukinys stovėjo tris valandas. Miestas nedidelis, toks kaip Panevėžys, bet švarus. Cerkvių ligi 20, katalikų bažnyčios visai nėra. Trečioje valandoje po pietų atvažiuo į Jaroslavlę. Čia traukinys stovėjo 5 valandas. Miestas panašus į Smolenską, tik kiek švaresnis. Cerkvių nesuskaitoma daugybė; yra ir katalikų bažnytelė. Liepos 13 d. vakarą išvažiavom į Vologdą. Išaušus emė žvalgyties. Jau pasirodė malonūs reginiai. Tematyti vien balos, krūmai, sodžių retai kur pamatysi. Trobos menkutės, javai visur menki, — vienas liudnumas. Liepos 14 d. 2 valandoje po pietų atvykom į Vologdą. Privažiavus stotį pasirodė miestas, gražus: matyti daugybė cerkvių, visos blizga. Bet kaip nuėjau į miestą, pasirodė visai ne taip. Gatvės negrįstos, mėšlų krūvos, namai mažne visi mediniai, statyti iš apskritų rąstų, dargi su kertėmis, kaip Lietuvoje gyvulių tvartai, tiklį kertės dažytos. Žmonių būdas visai skyrias nuo lietuvių: laukus gyvena medinėmis akėčiomis, kiaulių nelaiko, mėsos nevalgo; perka iš turgaus susmirdusią žuvį ir supuvusius grybus. Užkandę žuvis ir grįbų visą dieną arbatą ir piekiai. Užtai niekur nematyti aiškaus vyro — visi išbliske, barzdos kaip rodyklės, blaudos pinas. Cerkvių čia yra 62. Visų bokštai auksu ir sidabru blizga. Varpai kaip praded skambinti, tai visos miestas užia. Bet rusai taip atšalę, kad nei varpų gaudesys, nei auksas nenuved jų į cerkves. Šventadienį prie pat cerkves rąstus tašo, namus stato, o kurie nedirba, taip sau valkiojas. Paklausk, kodėl neina į cerkvę, tai dar sukeikia. Yra ir katalikų bažnyčia; prie jos gyvena nuolatinis kunigas. Uždariai čia menki, gyvenimas labai brangus. Žiemą čia kankina šaltis, kuris siekia ligi 40°.

M. Vaišvila iš Šiaulių

KRIVOI-ROG'AS, Chers. g.

Apsigyvenau tokioje vietoje, kad per tris mėnesius tiksliai du žmogų suradau mokančiu lietuviškai, abudu iš

Kauno gub. Katalikų kunigas yra, bet lietuviškai nemoka. Girdėjau, jis esąs kilęs iš vokiečių kolonistų Saratovo gubernijos. Bažnyčios nėra, o yra tik namai tam pataisyti. Giedotojų visai nėra. Žmonių šventadieniais labai maža tesurenka, daugiausia Vokietijos ar Austrijos belaisviai. Sunku gyventi tokiam pašalyje, kur nėra savų žmonių.

Vienintelis žmonių uždėtis — kasyklos; geležies kasyklų visa apylinkė yra kupina. Miestelyje gyvena daugiausia žydai.

Step. Paulauskis.

JALTA.

Lietuvių Sanatorija. Visiems yra žinoma, kad į sanatoriją priimama ligoys, serga plaučių ar gerklės džiova. Taigi baigiantis 9 mėnesiams nuo sanatorijos įsteigimo, aš manau, nebus pro šalį paminėjus žmones ir parodžius jų skaičių, kurie naudojos sanatorija, ir po kiek laiko:

stud. J. Racevičius 5 mėnesius; 2. gimnazistė J. Leparskaitė 5 mėn.; 3. kun. J. Petrauskis 7 mėn. ir 16 dienų; 4. darbininkas A. Viliūnas 15 dienų; 5. matininkų mok. mokin. J. Skrinškis 5 mėnesius; 6. natūrijos K. Jaciničienė 2 mėn. ir 15 d.; 7—8 P. Rozenbergienė su sūnum Edvardu, 8 metų, 4 mėn.; 9. augšt. praded. mokyklos mok. J. Chmiliauskis 3½ mėn.; 10. komercijos mok. P. Norkaitis 3½ mėn.; 11. gimn. A. Venclauskis 3½ mėn.; 12. kurpius V. Strupeikis 3 mėn ir 12 d.; 13—14 gimn. V. Jokubėnas su 7 met. seserim 2 mėn.; 15. augšt. praded. mokyklos mokinys J. Smaževskis 25 dienas; 16. gailestingoji sesuo P. Baltrušaitytė 4 mėn. ir 10 d.; 17 muzik. mokinys J. Čiurlionis 2 m. ir 26 d.; 18 gimn. S. Senkaitė 4 mėn.; 19. siuvėja O. Jovarauskaitė 5 mėn.; 20. „Saulės“ kur. mokinė S. Mažeikaitė 5 mėn. ir 14 d.; 21. dainininkė konser. mokinė M. Vaičkienė 5 mėn.; 22. muz. komp. J. Kelpša 1 mėn.; 23. J. Draugelienė 1 mėn. 22 dienų; 24. gimnaz. K. Nasvytis 2 mėn ir 27 dienas; 25. mokių prieglaudos prižiūrėtoja M. Rusteikaitė 3 mėn. ir 25 d.; 26. gimn. V. Rusteika 1 mėn. ir 21 d.; 27. konserv. mokinys J. Gruodis 3 mėn.; 28. gimn. B. Irtmonaitė 2 mėn. ir 14 d.; 29. „Saulės“ kursų mokin. V. Vitkaitė 1 mėn. ir 24 dienas; 30. dailin. mok. mokinys J. Salėnė 2 mėn. 10 dienų; 31. gimn. J. Gasiūnas 1 mėn. 25 dienas.

Per tą laiką sanatorijoje mirė trys: kun. J. Kamaitis, išbuvęs sanatorijoje 2 mėn. 29 dienas; subdijakonas B. Butelis, išb. 4 mėn. 29 dienų; realinės mok. mokin. E. Čepulis, išb. 6 mėn. Jau išėjusių iš sanatorijos skaičius iš viso 34 žmonės, o dar tebesinaudojančių ja šiuo tarpu yra 16 žmonių. Taigi pasinaudojusiu yra su viršum 3 dešimtys žmonių. Kiek jie naudos rado sanatorijoje per tą laiką, aš palieku spręsti jiems patiems ir visuomenei. Tik tiek galiu pasakyti, kad Jaltos sanatorija yra naudinga ir dideliai brangi vietelė sergantiems plaučių ar gerklės džiova.

Kapsas.

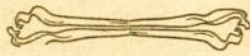
STARICAS, Tver. gub.

Kareivio laiškas. Daug Rusijos miestų apvažiavęs netikėtai pakliuvau ir į Staricą. Nors ir mažas miestukas ir gyventojai neturtingi, bet tremtiniai pabėgėliai nedejuoja, dar džiaugiasi vietinių rusų palankumu. Tiksliai vieno dalyko apskritai visi išsiilgę: kur tik girdėti, visi dejuoja, kad nėra bažnyčios, nei kunigas neaplankęs. „Vis butų lengviau vargti, kad nors per tris mėnesius vieną sykį aplankytų kunigas“ — skųsdavosi žmonės.

Lanko mus „Lietuvių Balsas“, kurio mes taip laukiame, o sulaukę tol leidžiamės per rankas, kol suplyšta. Kai Lietuvoje gyvenau, tai nenorėdavau nei skaityti, nei klausyti; sakydavau: „at, iš laikraščių duonos nevalgysiu“; gailėdavau ir penkkapeikio numerui nusipirkti, nors jų nevisai maža turėdavau, bet geriau pataupydavau, kaip sako, „su žmogumi sueiti“. Bet dabar taip malonu sulaukus pasiskaityti: sužinojau lietuvių padėjimą, suradau pa-

žįstamus, gimines — kas tik man reikalinga, viską radau. Dabar nebegaile penkkapeikio, nors per mėnesį teuzdirbu 50 kapeikų. Duok Dieve pagrįžti į Lietuvą, išsirašysiu po kelius laikraščius, dar ir kitiems patarsiu. Taigi ir jus tautiečiai, kurie dar taip manote, kaip aš kitą kartą, kurie dar svyruojate, patariu jums, atsibuskite ir griebkitės už tos lenktos; tiksliai su ja tegalima mums plūduruojantiems po Rusijos bangas, išsigelbėti ir išplaukti į krantą.

Jurgis Dannoras

Zinios.

PETRAPILIS.

Bažnyčios žinios. *Lietuviam žinotina.* Šv. Kotrynos bažnyčioje, Nevos prosp. № 32: 1). Ražančius lietuvių kalba bus pirmadieniais ir trečiadieniais 8 val. vakaro; 2. Katechizacija prasideda spalio 1 dieną ir bus pirmadieniais 7 val. vak.

Prašau užrašinėti vaikus pas mene. Kunigas M. Bugenis.

Nauja vadyba. Valst. Tarybos narys medicinos daktaras Reinas paskirtas valstybės sveikatos saugojimo vadybos vyriausiuoju vedėju.

Rusų skola. Pinigyno ministerijos žiniomis, Rusų valstybės skola 1917 m. sausio 1 d. busianti lygi 25.220.936.895 rub. Per šiuos 1916 metus skola padidėjusi 6.344.206.084 rub. 1918 metais vieniems procentams reikšią 669.410.005 rub.

Nauja karo paskola. Apie 20 spalio mėn. dieną žadama paskelbti naują karo paskolą trijų milijardų rublių didumo.

Cukrus ir saldinių fabrikos. Del stokos cukraus kai-kurios saldinių fabrikos turi sustoti dirbusios. Taip, neseniai sustojo viena didelė fabrika, kurios buvo kelios krautuvės Petrapilyje. Ir apskritai jau nebeparduodama daugelio rūšių saldinių.

Unijotų arkivyskūpas gr. Šeptickis. Sinodo nusprendimu 1914 met. paimtasis nelaisvėn Austruose unijotų arkivysk. grafas Šeptickis dabar uždarytas Suzdalyo Spaso Efimijaus vienuolyne. Čia arkivyskūpas norėdamas galys lankyti pamaldas, bet išeiti už vienuolyno sienos reikia vienuolyno viršininko statiatikių vyskupo Povilo leidimo.

Valsčiaus reforma. Vidaus reikalų ministeris A. Protopopovas įsakė surašyti ir jam pristatyti, kas ministerijos žemietybų skyriaus jau esą padaryta žemietybės smulkiosios vienatos įsakymui. Ministerio bute buvo pasikalbėjimas del valsčiaus reformos. Tame pasikalbėjimo dalyvavo vidaus reikalų min. padėjėjas Balcas, augštieji žemietybės skyriaus valdininkai, žemės darbo minist. padėjėjas Nevierovas ir kiti.

Rusų kalbos mokytojų suvažiavimas. Š. m. gruodžio 27 d. Maskvoje prasidės rusų kalbos mokytojų suvažiavimas ir baigsis at. m. sausio 4 d. Programon įeina pedagogijos ir organizacijos dalykai.

Augšt. valdininkų algos. Valst. Tarybos 1917 m. samata skiria kai-kuriems V. Tarybos nariams, kurie buvo minist. arba augštais valdininkais, šio kias algas: buvusiam pietų vakarų šono vadui generolui Ivanovui ir buvusiam kariuomenės ministeriui Polivanovui 17.000 rub., S. Sazonovui — 20.900 r., A. Naumovui — 9.500 rub., admirolui Ebergardtui ir buvusiam Irkutsko general-gubernatoriui Kniazevui — 15.200 rb. Nebeduodama alga, 17.000 r., buvusiam kariuomenės ministeriui Suchomlinovui.

Kelių ministeriui Trepovui liepta buti ministerių tarybos pirmininko pavaduotoju, jam nesant arba sergant.

Ministerių taryba priėmė kariuomenės ministerio sumanymą duoti nemo-kamus užsienio pasportus važiuojantiems prilankyti savo giminių, esančių rusų kariuomenėje Prancūzuose ir prancūzų kariuomenėje.

Mokytojams prolongatos. Rusų pedagogų draugijos pirmininkas Zolotariovas įteikė švietimo ministerio padėjėjui Račinskui raštą, kad reikią neimti kariuomenės ir mokytojų baltabiliečių, kaip neimami mokytojai I ir II r. apsaugininkai. Atsileidusioms vietoms labai esą sunku surasti mokytojų, dažnai net ir negalima esą.

SVETUR.

Vokiečių nardomoji laivė „U 53“ atvyko Niuportan (Amerikoje). Kelionėje išbuvo 18 dienų.

Graikuose. Iš Atenų praneša, kad karalius mėginąs sudaryti naują ministerių kabinetą be Venizelo, bet su jo šalininkais. Berlyno laikraščiai žiniomis, naujojo kabineto pirmininku busias konservatorius Stefanovas.

Graikų savanorių Salonikuose jau esą 25.000.

Serbų kareiviai ant armotos, iš kurios einant per Serbų sieną buvo iššauta 2.147 kartai, parašė: „Būk palaiminta atidariusi tėvynės vartus! Dabar ilsėkis!“ Armota nugabenta Salonikuosna.

Amerikos Jungtinių Valsčių Berlyno pasiuntinis Džerardas išvažiavo į Vašingtoną, kur, kaip girdėti, kartu su prezidentu Vilsonu busias svarstomas nardomųjų laivų karas.

„Bremenai“, sako, žuvę. Skandinavijos jūrininkai, sugrįžę iš Vokios, pasakoja, kad prekybos nardomoji laivė „Bremenai“, kuri buvo nuvažiavusi į Ameriką, kaip vokiečiai maną, busianti žuvusi.

Auglių prekyba. Rugsėjo mėn. Angluosna įvežta prekių už 77.488.368 sv. sterl., daugiau kaip rugsėjo m. pernai metų 7.202.131 sv. st.; iš Anglų išvežta už 43.477.677 sv. sterl., daugiau kaip pernai metų rugsėjyje 11.169.245 svar. sterl.

KARAS.

Rusų šone. Galicijoje smarkūs mušiai. Vietomis priešininkas, norėdamas atsiimti tuos apkasus, kurių neteko per šiuos mušius, daro atkaklius anėpuolius. Ypač atkakliai ginasi priešininkas keliais į Volinės Vladimirą ir Bžezanus. Iš kai-kurių šonų rusai tik pusantro varsto nuo Bžezanų. Daug naudos atnešą rusų aeroplanų būriai, darydami priešininko pusėje žvalgybas. Darydami žvalgybas rusų geležiniai paukščiai neretai užpuolą austrų kariuomenę, sprogina armotas ir ardą apkasus.

Kaukazo šone. Bent tris savaites Kaukazo šone buvo tylu, bet paskutinės žinios praneša, kad rusai, išmušdami turkus, žygiuoja priekin. Pajūriu rusai paėmė Petra-kalės tvirtumas. Persuose rusai paėmė Kašano miestą. Paėmus Kašano miestą, rusai paėmė visus svarbiuosius kelius į persų sostinę.

Dobrudžoje rusai paėmė Karabaką, Bezaulą ir augštumas tarp šių punktų. Bulgarių nuostoliai esą labai dideli, iš pulkų likę tik batalijonai.

Prancūzuose. Prancūzai gerokai pasislinko priekin nuo Morvalio iki „130“ augštumos ir Bušavėno. Prancūzai paėmė belaisvių 10 oficerių ir 400 kareivių, 15 kulkosvydžių. Prancūzų lakūnai turėjo daug susirėmimų su vokie-

čių aeroplanais. Prancūzai numetė kelis šimtus bombų įvairiose vietose ir numušė keletą vokiečių aeroplanų ir vieną albatrosą.

Anglai atmušė vokiečių puolimus ir padarė keletą smagių užpuolimų.

I šiaurės rytus nuo Okuro angiai paėję prieikin ir paėmė vokiečių apkasų. Kitose vietose smarkus armotų šaudymas. Matyti angiai rengiasi prie smarkesnio puolimo, nes jie visuomet pirma suardo vokiečių apkasus, o jau paskui puola.

Balkanuose. Ties Presbo ežeru prancūzai paėmė Germaną.

Didesnių mūšių Balkanuose turėjo anglų kariuomenė. Apie Strumą, angiai padarė nemaža bulgarams smūgių, paėmė iš jų apkasų ir belaisvių 3 aficerius ir 339 kareivius, susistiprino. Kita dieną angiai pradėjo šaudyti Nevoljėn. Bulgarijai kraustosi iš Nevoljėno. Anglai paėmė Agomacho, Kamordžano Christiano ir kitus kaimus.

Serbai žiūuoja prieikin, jų armotos be paliovos šaudė bulgarų apkasus. Ties Molkanidzu serbai paėmė 32 bulgarų armotų. Paėmė Kaimakčalaną serbai paėmė labai sustiprintų bulgarų apkasų. Ties Kaimakčalanu bulgarų nuostoliai esą labai dideli. Vienas bulgarų pulkas netekęs 73 aficerių ir 3000 kareivių. Serbai paėmė Starov-Grobą. Bulgarijai traukiasi keliais į Manastyrių. Serbai rašo, kad bulgarai traukiasi be tvarkos, palieką daug belaisvių, vietomis palikę telefonus su aparatais ir vielomis. Rumunai vietomis pradėjo pulti austrus ir kai-kur paėję prieikin. Pietų šone rumunai su rusais puola bulgarus, vietomis pasislinko prieikin.

Italų šone. Travinjolo-Avizijo lygumoje austrai gavę didelių smūgių, ilgainiui tylėjo. I šiaurę nuo San-Palegrino Alpių šauliai puolė austrus ir paėmė labai sustiprintą liniją ir vieną kariuomenės stovyklą. Italai paėmė 132 belaisvių. Kitose vietose tik armotų šaudymas.

Paskutinės žinios.

—o—

Rusų šone. Kelio į Volinės Vladimiro smarkus mūšiai, vietomis rusai praplėšė austrų linijas ir paėmė apkasų. Kitose vietose Galicijoje buvo nedidelių susidurimų rusų žvalgų su austrais.

Kaukazo šone nieko ypatinga.

Juodosiose jūrose. Rusų minininkai nuskandino 58 turkų laivelius ir paėmė 40 belaisvių.

Dobrudzoje. Rusai susistiprino užimtosiose vietose.

Prancūzuose. Anglų kariuomenė paėmė Lezarą. Kitose vietose smarkus mūšiai.

Balkanuose. I šiaurę nuo Požaro serbai paėmė bulgarų apkasų. Bulgarijai bėga be tvarkos. Serbai susistiprino Dobrovoiče. Čia serbai paėmė daug belaisvių ir karo daiktų. Serbai paėmė Dobropoljo viršunę. Anglų kariuomenė šaudė Kavalos uostą.

Nauji leidiniai.

—o—

St. Šimkus.

Šią nedidelę — 4 mišriems balsams prie pijano — sustatė Stasys Šimkus. Partitura. Liaudies daina.

2). Oželis mišriam chorui prie partepijono parašė Stasys Šimkus. Partitura 7 psl.

3). Plaukia sau laivelis. Vienam balsui arba moterų chorui prie pijano parašė Stasys Šimkus. Partitura. 5 psl.

4). Scherzo. Op. 15 Stasys Šimkus. Tema „Paukštute, lakštute, vai kur tu nakvojai“. Partitura partapijonui.

Visų šitų keturių muzikos veikalų ką tik esame gavę iš Autoriaus po

vieną egzempliorių. Išleisti jie visi Amerikoje, bet, palyginti, gražiai ant gražaus storo poperio. Pirmasis dalykėlis yra grynai liaudies dainelės harmonizacija. Antrajame veikale — Oželyje — šalia hormanizacijos yra daug tikros autoriaus kompozicijos, paremtos liaudies dainų motyvais. Trečias ir ketvirtas veikalas yra jau grynai kompozicija, nors tema imta taip pat iš liaudies dainų.

Visi šitie veikalai lietuvių publikai jau yra žinomi, nes ne kartą jau yra girdėti lietuvių koncertuose.

Šalia to St. Šimkus leidžia dar ir redaguoja Amerikoje muzikos laikraštį „Muziką“, pavestą ne vien tik išimtinai muzikai, bet ir apskritai dailei.

Redakcijoje gavome „Muzikos“ pirmą du numeriu (po 1 egzempl.).

Pranešimai.

I.

Del Jekaterinoslavo pabėgėlių-tremtinių gimnazijų.

Prie pagarsintų „L. Balse“ № № 63 (92) ir 70 (99) paaiškinimų prašau G. R. dar paskelbti, kad

įstojamieji egzaminai į vyrų gimnaziją prasidės šio rugsėjo 27 — 29 d. Kartu primenu, kad rengiantiesi važiuoti reikia turėti prie savęs Jekaterinoslavo Gubernatoriaus leidimą, kitaip nustos pabėgėlio vardo ir reikiamos pašalpos iš Tatijanos Komiteto.

L. Kairiūnaitis.

P. S. Egzaminai moterų gimnazijon dar nepaskirti.

II.

Lietuviams reformatams Maskvoje pamaldos su komunija bus reformatų bažnyčioje spalio 2 d. 2 val. (Малый Трехсвятительский пер. № 5, tramv. A).

Kun. P. Jokūbenas.

Aukos.

Per „Liet. Balso Redakciją.

Liet. mokyk. reikalams užim. Lietuvoje.

P. Neris 50 rb.

Grįžimo Lietuvon fondui:

P. Neris 20 rb.

Č. Sasnauskio fondui:

P. Neris 12 rb. 50 k.

Už L. Balsą neturtingiems skaityti:

P. Neris 17 rb. 50 k.

J. Rinkevičius 3 „ —

Viso 20 r. 50 k.

„Žiburio“ Draugijai:

I. Kunig-nė Mag. Radvilienė 1000 rb.

II. Dmitras Novskis 2 „

Švietimo Fondui 100—100.000 rb.

„Žiburiui“

pasižadėjo ir įmokėjo

III. Justinas Jankevičius 100 rb.

Viso 1102 rb.

Aukos priėmiamos Kun. M. Gustaitis „Žiburio“ Draugijos pirmininkas.

Redakcijos atsakai.

—o—

Step. Paulauskiui. Sužinoti apie pasilikusius Lietuvoje galima per užsienių reikalų ministeriją ir dabar dar per D. K. Tatijanos Komiteto tam tikrą biurą (kaip yra pranešta „L. B.“ № 73). Laišką nurašyti į Lietuvą ir gauti laišką iš ten negalima.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Yčas.

„ŽVAIGŽDĖ“

Tai rimčiausias Amerikos lietuvių katalikų savaitinis laikraštis, kuris duoda įvairiausių žinių iš viso pasaulio ir šiaip pasiskaitymų.

„Žvaigždė“ kiekviename numeryje nemažai duoda žinių iš tėvynės Lietuvos.

„Žvaigždė“ eina jau antra dešimtis metų ir vis ta pačia pakraipa gina katalikų reikalus, ragina lietuvių katalikus šviestis ir išmintingai savo šviesą gyvenimą tvarkyti.

„Žvaigždė“ nepataikauja tiems, kurie nori katalikais vadintis, o palaiko katalikų priešininkus ir jų paklydimus skleidžia vien pasigyrimui jų tarpe.

„Žvaigždės“ motto buvo ir bus: — Dievas, Tėvynė, Teisybė.

„Žvaigždė“ daugeliui padėjo ir padeda surasti gimines bei pažįstamus Amerikoje.

„Žvaigždės“ kaina metams:

Amerikoje 2 doleriai, Lietuvoje bei Rusijoje 4 rub.

„ŽVAIGŽDES“ adresas:

3654 Kichmond St., PHILADELPHIA, PA.

3048—6

Vieninteliai Rusijoje Akademiški drabužių kirpimo kursai —

Pirmosios kirpėjų vyriškų ir moteriškų drabužių Susiėlpimo Draugijos. (Vladimiro pl. Amatininkų valdybos n. № 1/3, telefonas 482-30.

Baigusieji (sios) minėtus kursus gauna kirpėjo (jos) liudymus.

Vakariniai kursai prasidės nuo š. m. spalio 1 d. Todel metas užsirašyti. Norintieji smulkesnių žinių gauti tesikreipia į kursų raštinę nuo 10—3 v. d. ir nuo 8—11 vakaro.

Išėjusieji visą vyriškųjų drabužių kirpimo kursą, gauna veltui iš 3-jų dalių koordinariškosios sistemos kirpimo vadovėlių, mokamą, perkant atskiromis dalimis, 10 rub.

Programa siunčiama veltui.

VALDYBA.

PETRAS PLEPYS Kauno gub., Zarasų aps., Kvetkų valsč., Simonų sod., ieško giminių ir pažįstamų. Крейцбургъ, Вит. губ., Старая ул. № 261.

2055—1

ANTANINA KRIZONAITĖ ir ANTANAS RAJČKAS prašomi atsilipti šiuo adresu: Поч. ст. Браславъ. Ковенской губ. м-ко Слободка. Кун. М. Пашковскому (Juozui).

2056—5

JONAS GNIŽINSKIS buv. Taujėnų valsčiaus raštininkas, Ukmer. aps., Kauno gub., ieško savo brolio Kazimiero ir broleio Teofilio Kuolalio. Уфа, Казенная Палата 4 столъ, 1 отд. 1943—1

JONAS RIMONIS iš Baisogalos miesto, Kauno gub., Krakų valsč., ieško dėdės Jono Rimonio, Adomo Rimonio, Juozo Banevičiaus (pastarasis iš Kuzių sod., Datnavos par.), ir pažįstamų iš Bubių mokyklos. Поч. ст. Паньковка, Екатеринбург. губ., Новомоск. у. Контора князя Урусова.

2059—1

Noriu gauti vietą gyvulių auklėtojaus arba padėjėjo.

Поч. ст. ПАНЬКОВКА, Екатеринбург. губ. Новомоск. уезда. Контора князя Урусова. Римо-нису.

2060—1

Kareiviai Žaslių par., Vilniaus gub.:

Motiejus Stankevičius, Stasys Savickas (Naravų), Stasys Kacevičius (Vaidžionių), Motiejus Gradeckas (Mičiūnų), Andrius Urbonas (Paltininkų) ir Matėušas Stadkevičius (Guronių).

Darsūniškių par., Vilniaus gub.:

Pranciškus Burgulas (Lapainos) ir Jezno par.: Vincas Paulukonis (Sundokų) praneša, kad jų adresas: 239-ый Константиноградский полкъ, 14-я рота.

Šiame pulke 16-toje rotoje yra:

Marcinkonių par. Jonas Krušas (Kapi- niškių), Merkinės par. Juozas Bilinskis (Bingelių) ir Jezno par. Petras Navickas (Ver- biliškių).

13-oje rotoje: Vincas Skernevičius.

3044—1

KAZIMIERAS ŽEBRAUSKAS Kauno gub., Raudondvario valsč., Babiliūnų kaimo, ieško giminių ir pažįstamų. Смоленскъ, Костельная Козинка д. Ушкова № 15 кв. 2.

2023—3

BALTRAMIEJUS KURILAVIČIUS Suvalk. gub. Marijampolės aps., Prienų par., ieško motinos Kurilavičienės Elžbietos, brolio Antano, giminių ir pažįstamų. Петроградъ, В. О. Большой пр. № 72 кв. 8.

2068—1

J. VALIŪNAS, gyvenantis 330 Goodrich St. S. W. Grand Rapids Mich.

ieško savo tėvo ir brolio Valiūnų iš Skalsgirio m., švogerio Vajtekūno iš Bilžių kaimo, K. Gunciaus (Guncia) iš Kemšių, F. Dijoko iš Budraičių, visi Žagarės valsč., Šiaulių aps., Kauno gub. Atsiliepkite minėtuju adresu.

3039

KARALINA REZGAITĖ ieško sūnaus Juozapo ir Vincento Raudžio iš Bileikių sod. ТУЛА, Литовский Комитетъ.

2058—2

STANISLOVAS SUSNIS ieško brolio sūnaus Adolfo Rakūno, Cudelių kaimo, Pandelio valsč., ir Juozapo Sarulio, Rumpišio k., Pandelio valsč. Adresas:

Петроградъ, Мъщанская ул. д. № 9 квартира 41.

ROZALIJA GURSKIENĖ Kauno gub., gyvenusi Panevėžyje, ieško tėvų Juozapo ir Grasildos Giedrikų, brolio Kazimiero ir Jono. Visi Panemunės valsč., iš Girštų. Екатеринбург. Литовский Комитетъ.

2074—1

ONA KRINICKIENĖ (Pajedytė) 22 metų, ieško savo tėvo, švogerio, broleio, seserų ir kitų giminių ir pažįstamų. Симферополь, Сагирная ул. д. № 4.

2067—1

JULIJONA KRIPAITĖ iš Kauno gub., Šiaulių aps., Laižuvo m., ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Офицерская ул. № 13 кв. 20.

2062—3

VERONIKA KAULIUNYTĖ Radviliškio par., Monkiškių kaimo, ieškau Onos Poneliukės iš Radviliškio miestelio. Петроградъ, Везенбергская ул. № 19 кв. 36.

2070—2

ANTANAS BERNOTAS ieškau kareivio Juozo Liubanavičiaus iš Kauno gub., Tirkelių valsč., Brūžių viensėdžio. Гомель, Мог. губ., Парачевская, 32.

2071—3

MYKOLAS NAVICKAS Suvalkų gub., Lykiškių kaimo, Alytaus par., ieškau brolio Motiejaus ir Jono Krikštoleivičiaus iš Lykiškių, giminių ir pažįstamų. Ст. Поповка, Никол. ж. д.

2065—1

VALERIJA BUBELAITĖ, Notėnų vargonininko duktė, Kauno gub., Telšių aps., ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Троицкая ул. № 25 кв. 1.

2066—1

Kareivis JUOZAS BLAUDYS Kauno gub., Mosėdzio m., ieškau žmonos Onos ir giminių. Дѣйств. армія, 53 зап. полкъ.

2024—2